

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 27.

Forma és idő.

Politikai, vagy társadalmi téren nem lehet dogmákkal előállni. Hiszen az egész haladás a változás törvényén alapszik, abból áll, hogy ami a viszonyok szerint leghelyesebb, azt tegyük. Bármely politikai nézetet, egyedül jónak tartani, örök érvényűnek vélni, óriási rövidlátásra mutatna s mást ellenkező politikai nézetért üldözni, terrorizálni, valósággal annyi, mint gáncsolni a haladás útján.

A politika nem vallás, nem obszúr igazságokon nyugszik, nem is abszolút jóhoz, csak a földi boldogulás útjához akar vezetni.

Nálunk közönséges dolog a terrorizálás politikai téren s e tekintetben a visszaélés rengeteg. De ahol érettebb politikailag a nép, ott nem fordulhat elő ilyesmi.

Alig van nép, mely oly rajongással csüggné hazáján, mint Franciaország. Hiszen a sovinizmus neve is ebből az országból került ki, s ez az egyetlen ország, mely önkényt, minden felső pressió nélkül, hallatlan terhet vállalt el, hogy hadseregét nagygyá tegye, hogy a hazája prestízsén esett csorbát kiküszöbölje. Mostani kormányformáját foradalom útján szerezte, vérén, düláson át jutott hozzá és mégis amint a vérdüh lecsillapodott,

volt elég intelligenciája hozzá, hogy a royalista pártot, azokat, kik a verbe folytatt királyságot visszaállítani óhajtják, megtűrje és politikai pártnak elismerje.

Mostanában úgy fordultak a dolgok, s a fordulásban a titkos kezek nem hiányoztak, az atheizmus denevérei nem maradtak távol, hogy tulajdonképpen a royalista, vagy legalább is a nagyon mérsékelt köztársaságiak és a tulzó republikánusok pártja került szembe egymással.

E két párt régóta küzd, most küzdelmük ki megy az utcákra is. Ugy látszik, hogy a tulzó republikánusok ideje lejárt, tábora kevés és oly silány, hogy jóformán csak szoczialista és felforgató elemből áll.

Fordultak az idők.

A köztársaság nem szerezte meg a nemzetnek azt, amit várt tőle, a gyors haladást és az óhajtott dicsőséget. Mióta fennáll, a köztársaság, erkölcsileg igen nagyot sülyedt, a parvenü uralom parvenü erkölcsökkel mértelyezte meg, a pénz több lett előtte mint a gloire. Ilyen formán aztán kevés jutott a dicsőségből is. Oroszország előtt megalázta magát, hogy megnyerje szövetségét s Oroszország mégis csak a szövetekezést proklamálta, mert nincs elég garanciája a szövetségre Franciaországban. Kivel kösse? Államfő tulajdonképpen nincs, a kormány pedig a pillanat hatása szerint változik.

Nem való a köztársasági forum a francziáknak, nem való, már az is mutatja, hogy Bismarck roppantul vigyázott rá, hogy megmaradjon.

De a tények is mutatják. A németek nagygyá lettek a trón tövében, a francziák szét züllenek a párttusákban, a trón összekötő kapcsa nélkül.

Be látja ezt lassankint a nép és nem rajong már élete árán is a köztársasági formáért.

És sajátságos.

Messze vagyunk mi Franciaországtól, egy jó, alkotmányos király uralma alatt erősödünk, fejlődünk 30 év óta annyit, mint előbb századokon át és mégis a mi sajtónk, ez a hyperloyális liberális sajtó valóságos jajveszékésben tört ki a Brisson-kabinet bukásakor, mert remeg, hogy ezzel vége a köztársaságnak és bejön a királyság.

Hát csakugyan annyira fél a mi liberális sajtónk a királyságtól? Mi rosszat tud rá? mondja meg, ne csak sipitsozzék. Hát annyira rajong a köztársaságért? Mit vár tőle? vallja be.

Ugy tetszik az ilyenféle köztársaság sirató liberális cikkek olvasásánál, mintha Éva kódorogna a tiltott fa körül, melynek gyümölcsét ajánlgatja egy sötétben bujkáló szabad gondolkozás kigyója és Éva — szeretne belé harapni, de nem mer.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy agglegényről.

Ira: Ifj. M. J.

Ugy elnézem a falevél hullását s az őszi verőfényt, — elhallgatom a hűvös októberi szél susogását, aztán elgondolkozom. Eszembe jut az élet, szerelem, csalódás és minden szétfeszített álom . . . eszembe jut minden a mi szép volt s aztán vége lett, mint egy ibolyás tavasznak, rózsza illatos, virágos nyárnak. Sok remény, mely be nem teljesült, sok szív, melynek tündéres álma megsemmisült . . . mind . . . mind úgy vagytok itt előttem, mint a vén korhadt fa alatt a lassan, csörögve aláhulló, megsárgult falevél. A nyárra ősz jön, szerelemre a csalódás, ábrándokra a keserű való s az őszi szél bűgva elibem sodorja mindezt, mint azokat a száraz, csörgő leveleket, melyek láttára úgy szeretnék sírni, úgy szeretném kitombolni magamat s aztán elpusztulni velök, hogy ne lássak több ősz, ne lássak több virághervadást, több lombhullató októberi verőfényt.

Történetek jutnak eszembe, melyek csalódással végződnek, ábrándos, szerelmes történetek, melyekből szertefoszlott az ábránd is, a szerelem is s a szivekre ősz következett, — fagyos, dermesztő ősz.

* * *

Eszembe jut Varga Dezső története. Ezé a száraz agglegényé, ki egyebet sem csinál, mint dolgozik, lumpol, aztán köhög úgy, hogy majd szét reped a mellette tőle.

Nem is volt nagyon régen, amikor még Varga Dezső szép, deli fiatalember volt, tele ábránddal, szenvedélyvel, szémei azok a ma már elhomályosodott szemek — úgy ragyogtak mint két fekete gyémánt s olyan hevesen tudott dobogni az a szív, mely ma már alig ad életjelt magáról.

Együtt mulattunk a multkor. A cigány huzta, — ő meg szomorkodott. Kiöntötte szive minden keserűségét, aztán meg olyan kedve kerekedett, hogy a vigyorgó pinczérral együtt kezdett ugrálni. Olyan hatást tett rám, mintha valami csalódott szívű duhaj parasztleányt láttam volna magam előtt.

Az ő lakásán ébredtem fel. Egyszerű, ősi szoba; minden különös kényelem nélkül, egyedül egy bőrdíván képviseli benne a fényűzési tárgyakat.

A falon a boldogabb mult gyászjelentései láthatók. Egy-egy legyező, rendezői szallag, meg egy arczkép, mely alatt finom, gyermekes vonásokkal irt név olvasható. — Ugy elnéztem ezeket az emlék csoportokat.

Ugy szeretném tudni mindeniknek a történetét, — mert hiszen valóban érdekes lehet az a sok csalódás, mely ennyire megtörte Varga Dezső szívét.

. . . Gyászjelentések a multból! — O is így hívja ezeket az emlékfoszlanásokat s ha rá-

jok néz, úgy megnedvesedik a szeme s úgy elborul az arca, mintha fájna neki a visszaemlékezés.

Ő kezdett mégis beszélni a multról, meg arról a kis arany rámás arczképről, mely alá finom gyermekes vonásokkal van e név írva: »Adél«.

— Nevelőnő volt, — kezdé az elbeszélést, — szőke hajjal, tündöklő fekete szemekkel s azzal a nem mindennapi bájjal bírt, mely első pillanatra lebilincseli az embert és soha többé nem szabadul meg a hatalmából. Mintha most is látnám finom arczvonásait, piczi száját s klasszikus metszésű orrát, mely talán Diannához tette hasonlóná, — én legalább nem tudtam szebbnek képzelni el ezt a görög istennőt. Mondom, mintája volt a szépségnek s a bájnak.

Adélnek hívták s gróf Bélyéknél volt nevelőnő. Én szintén ebben a városban laktam, még akkor mint ügyvéd jelölt. Főnököm ügyvédje volt gróf Bélyéknak s így én is gyakran fordultam meg a kastélyukban, holmi hivatalos ügyek révén.

Megláttam Adélt . . . és megszerettem. Te látod az arczképét, előttem felesleges védekezni, te érteni fogod, hogy miként szerethettem meg egy nevelőnőt. Gyakran beszélgettem vele, de csak közönyös, hétköznapi dolgokról. Azt hittem ő ki fogja olvasni szememből a szerelmet, neki pedig esze ágában sem volt s inkább talán személye iránti tiszteletre gondolt, melyért elég hálásan meg is fizetett egy-egy mosolylyal.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 27.

Bartha Miklós beszél!

Ez volt ma a jelszó, amelylyel az ellenzék a Házban érkezett. A karzatokra is nagy közönség gyűlt össze, hogy meghallgassa az ellenzék ünnepelet szónokát, aki újból való megválasztása óta ma először szólal fel a képviselőházban.

Elnöki jelentések.

Igy fent is, lent is sokan hallgatták Szilágyi Dezső elnök bejelentéseit az ülés megnyitása-kor. Néhány kisebb jelentőségű iromány után az önálló vármegyei érdekek Szegeden tartott népgyűlés petícióját jelentette be az elnök.

A baloldali lelkes éljenzésben tört ki és ilyen kiáltások hallatszottak:

— Halljuk! Tessék felolvasni!

— Nem lehet — feleli az elnök és felüve a házszabályokat kiolvassa belőle a 191. §-t, amely szerint a kérvények felolvasatlanul utalándók a kérvényi bizottsághoz. Az ellenzéken azonban emlékeztek rá, hogy ezelőtt gyakran megtörtént, hogy a kérvényeket felolvasták, sőt erre névszerint szavaztak, — nem akart ebbe belenyugodni s névszerinti szavazással fenyegetőzött, Szilágyi azonban hajthatatlan volt. Így meg kellett elégedni azzal, hogy hamarosan éljeneztek és tapsoltak.

Következik a

napirend vita

az indennytiről szóló bizottsági jelentés napirendre tüzése fölött.

Okolicsányi László volt az ellenzék első szónoka. Ezt a kormányt a legnagyobb jóakarral sem támogathatja semmiben. Az utóbbi időben ez a kormány a legvakmerőbb merényleteket követte el a nemzet jogai és érdekei ellen. Semmit sem tesz a nemzet érdekében, mindent a párt hatalom érdekében.

Mindenünnen kiszorítja a független elemeket. Kortesszemponatok vezették Bánffy legutóbb is a jegyzők küldöttségéhez intézett beszédében. Csak nálunk lehetséges az, hogy a tisztviselők valóságilag szolgálják a kormánypártnak és kortess munkát kénytelenek végezni.

Igy történt a monori eset is, melynek az ódiama alól nem huzta ki Bánffy a multkori nyilatkozat.

— Igen gyöngye nyilatkozat volt az. Nem volt benne a becsület szó! — kiáltott Rakovszky. Okolicsányi pedig nagy figyelem között folytatta:

— Ez a kortesskedés a tisztviselők korrupciójának legfőbb eredő oka, mert a kormánynak tett szolgálatok fejében einézést remélnék

a hivatali szabálytalanságokért. Azután rátért a kiegyezésre. A kormány magatartása ellettben van a közvéleménnyel. A magyar kormány e tekintetben tanulhatna az osztrák kormánytól, amely nem igyekszik elnyomni a közvélemény megnyilatkozását és minden lépésében attól vezeteti magát.

— Ugy van! — Ugy van! — zug a baloldal.

Justh megjelenése.

Okolicsányi beszéde alatt megjelent a Házban Justh Gyula, akit az ellenzék nagy örömmel fogad. Justh megjelenése megrázképtette a kormánypárti lapok híresztelését, hogy távol tartja magát az obstrukciótól. Justh egyszerűen beteg volt. Megjelent különben ma a Házban Lep-sényi is.

Don Januario és Mungó.

Okolicsányi után Barabás Béla szólalt fel. Az ellenzék törekvése az, hogy a kormányt megakadályozza az országra nézve káros munkájában. Véget kell vetni a kormány telhetetlenségének.

— Ugy van! Ugy van! — hangzott baloldalt és innen kezdve Barabásnak majdnem minden mondatát tapsal és helyesléssel fogadták.

A kormány meghamisítja a nemzeti közvéleményt, mert olyanokat hozott be a Házba, akik nem a nemzetet képviselik.

— Arányikat! — hangzott baloldalt. Barabás pedig folytatta:

— A kiváló embereket olyan helyekre tették ahol nem dolgozhatnak.

— Bánffy a saját nivójára szállította a Házat — kiáltják baloldalt.

— Mutassa meg Bánffy — folytatta Barabás — hogy az ország nagy férfiai közt nyomna valamit a latban. De nem, ott ő nem számít, csupán itt a Házban, a szolgáló többség vállain. Ennek a többségnek az összeállításában a kormány a tisztviselőket használta fel.

— Ugy van! — Ugy van! zug a baloldal. Barabás pedig taps és tetszés közt folytatja.

— Van egy régi darab: Don Januario a főhőse. Előfordul benne egy Mungó nevű szerecsen, aki ha gazdája parancsolt sirt, nevetett, helyeselt. Így csinál a szabadelvű párt is, ez a politikai Mungó.

— Mungó! Mungó! — kaczag a baloldal. Az új szó bizonyosan szállóige lesz.

— Beszélhatsz te ezeknek! — sóhajtja nagy derűtlenség közt Wittmann

Barabás: És itt a Mungó sir, a Mungó nevet, ha a kormány azt mondja, hogy Mungó sirj, vagy Mungó nevesse.

Rakovszky: A Mungók. Beszélhatsz azoknak. Barabás arról beszélt most, hogy a magyar törvényhozás tagjait azért fizetik, hogy ne

dolgozzanak. Milyen nagy érdeke az országnak az ipar. De hát van-e a parlamentben iparos, — *Itt van Weisz Berthold!* — kiáltja Rakovszky.

Barabás folytatja: Kereskedő Brázayn kívül. A munkásosztály is nagyobb nyugodtsággal tekintene a parlamentre, ha itt az ő képviselőjét is látná.

— A bürzianerek többet érnek! — szólal meg Várossy.

— A jobboldalon ülő idegen nemzetiségű képviselők — szól Barabás — csak a kormány szekerét tolják a helyett, hogy a nemzetiségi kérdés megoldását, a jog, igazság és méltányosság korlátai közt megoldhassuk.

A kapacitáció itt a parlamentben rendszeré vált. A kormány bujósdit játszik. Azzal áll elő, hogy az ország érdekében tesz így. De ezt mondja a zsarnok is, a ki el akarja a népet nyomni. Az ellenzék világosságot akar, de a kormány nem akarja a homályt eloszlatni. Bánffy, ugy látszik, nem akar fáklia lenni, csupán fagygyuból való mécs, a mely csak a sötétben világít.

A felség személye a vitában.

Bánffy az osztrák császár szempontjából tekinti a kiegyezést! — mondta Barabás. Az ellenzék tapsolt, de az elnök csöngetett.

— Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a felség személyének a vitába való bevétele a parlamenti szokásokkal ellenkezik.

— Pedig tudhatná Bánffy a történelemből, — folytatta Barabás — hogy Magyarországnak soha nagyobb ellensége nem volt, mint a Habsburg dinasztia.

Az elnök csöngetett.

— Kérem a szónokot, figyeljen kifejezéseire.

— A többség mindent helyesel, amit Bánffy tesz.

— Mungó! Mungó! — hangzik az ellenzéken.

Barabás pedig folytatta:

— Ezért ellenzi a függetlenségi párt a közigazgatás államotitását, mert mindent eminszterelnöktől tesz függővé.

Az ellenzéknek szemére vetik, hogy veszélyezteteti a parlamentarizmust. Mi nagyobb veszedelem: a parlamentarizmus veszélye, vagy az ország veszélye?

Ez a pénzen vásárolt többség ne beszéljen parlamentarizmusról! Tisztességesen és a törvények határain belül minden fegyver megengedhető az ország érdekében.

— Ugy van! Ugy van! — zug a baloldal.

Barabás ezután rátért a miniszterelnök tegnapi beszédére, amelyben azt mondta, hogy az ellenzék jobban tud gyűlölni, mint az országot szeretni. És ezt az a kormányelnök mondja, aki a haza fogalmát lerántotta a

Hallgattam érzelmeimmel. Ugy szerettem volna pedig térdre esni előtte, megfogni hófehér kezét s ismételni neki százszor . . . ezerszer azt az egyetlen szót: Szeretem! Szeretem! . . .

Megakartam neki mondani, de félttem, hogy visszautasít, hogy egy perc alatt a világ legboldogtalanabb emberévé tesz s inkább választottam a bizonytalanságot, — csak hogy oldala mellett lehessenek, csak hogy láthassam s elmerenghessek ragyogó szemeiben. És én olyan boldog voltam mégis. Agglegény lettem, kezdek kopaszodni is már, de életemben boldogabb percek nem voltak azóta soha . . . soha!

Miért is tarolja le a nyár legszebb virágait az őszi hideg lehelete, miért is mulnak el a szív ábrándjai, rózsaszínű álmái, — miért nem állandóak ezek a szép napok?!

Olyan idő volt éppen mint most. Lombhullató hideg október. Kint sétáltam a Deák-téren s gyönyörködtem az őszi képben, néztem a csőrögve aláhulló száraz faleveleket, hervadt virágokat, megsárgult füveket s olyan különös érzés támadt a szívemben, olyan rosszul esett látnom a pusztulás képét s nem tagadom, — talán tulságosan el is érzékenyültem. Valami előérzet féle szállta meg a szívemet, vagy mi a csoda történhetett velem, de talán még könnyeztem is.

Ugy éreztem, hogy ez a mindent letaroló őszi szél magával ragadja s elsodorja az én boldogságomat is. Ez az érzélem csalta sze-

membe azt a ragyogó könyecseppet, melyhez hasonló még e napig sohasem tört magának utat szembélyaim alól.

Elmerengtem, elábrándoztam. Éppen ekkor jött velem szemben Adél, ugy vonzott magához mint egy mágnes, pedig nem akartam közelíteni hozzá ezzel a különös kedélyhangulattal, de nem bírtam uralkodni magamon.

Egészen a kapuig kísértem. Beszéltem neki sok bohóságot, ő meg csak mosolygott — de nem volt mégsem olyan vidám, mint máskor szokott lenni.

Már már az ajkamon volt, hogy megmondjam neki azt, a mit már olyan régen érzek s olyan sokszor akartam nyilvánítani, hogy szeretem . . . szeretem!

Mintha valami szorította volna a torkomat, vagy nem is mertem talán kimondani e szót — csak hogy nem szóltam ismét neki. Majd lesz még arra idő, aztán meg ha csak egy parányi lélektani ismerete is van, leolvashatja arcomról, amit nem merek szóval kinyilvánítani, hogy: szeretem!

A kapuhoz értünk.

Adélon látszott, hogy küzd magával, aztán mégis megszólalt:

— Nézze! Ne vegye rossz néven, de menyasszony vagyok s tudja milyen a világ! Ha más férfival látja nap mint nap az embert, az a szokása, hogy rágalmaz! Ne vegye rossz

néven, ne kísérgessen, hiszen nekem vőlegényem van.

Mintha egy kést szurtak volna a szívembe, egyszerre olyan fájdalom nyilallott rajta keresztül s az őszi szél sodorta végig az uton a sárga leveleket . . . csőrögtek . . . mintha mind engem gunyolt volna s millioszorosan csengett a fülemben a rövid elutasítás:

— Menyasszony vagyok!

Óh Adél nagyon okos nő volt, értett hozzá, miként kell egy embert tönkre tenni.

Mikor magamhoz tértem, már nem láttam sehol. A menáország kapui bezárultak örökre előttem.

Haza jöttem! Ráborultam erre a bórdivánra és — nem szégyenlem kimondani — sirtam keservesen. Sirtam nagyon sokáig, elfuló, fájdalmas hangon . . . és legutoljára az életben. — Ez az én történetem!

* * *

Meghatottan néztem Dezsőre, ő pedig arra az aranykeretű arczképre szegezte tekintetét, mely alá finom női vonásokkal az Adél-név volt írva, aztán lassan felé hajlott és megcsókolta.

Kint éppen olyan lombhullató októberi nap volt, mint mikor ez az egyszerű regény véget ért s mint mikor Varga Dezső utolszór sirt életében.

rideg számítás posványába. Végül indítványt nyújtott be, hogy mondja ki a Ház, hogy az 1899. év 4. első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló tvjavaslat tárgyalását felfüggeszli és ehelyett a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természeti jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását a legközelebbi hétköznapra kitézi.

A szónok beszédével az ellenzéki pártoknál nagy lelkesültséget keltett. Az elnök pedig öt perc szünetet rendelt el.

Szünet után *Bartha* Miklós beszélt. Gyönyörű beszéde telve van szebbnél-szebb hasonlatokkal.

A kormány úgy magyarázza az önálló rendelkezést, mint a rab, akinek börtönbüntetésére lejárt, de midőn kibocsátják, így kiált fel: Szabad vagyok! de jogomban áll tovább is börtönben maradni. Ez volt a legrappánsabb hasonlata, mely után az ellenzék tüntető ovációban tört ki.

Franciaország válsága.

A Dreyfus-ügy erőszakos szorgalmazása buktatta meg a Brisson-kabinetet és most folyik a mérközés a hirtelen háttérbe szorított és az új diadalmas irány között. Hogy Dupuy lesz az új miniszterelnök vagy Ribot, az talán egészen mellékes, azt tudva, hogy meg nem állhat Franciaországban oly kormány, mely elmentébe helyezi magát Franciaország szemefényével, a hadsereggel.

A régi irány hívei folytatni fogják a harcot tovább, melynek zür-zavarában nem fog lehetni megkülönböztetni a barátot az ellenségtől, de küzdelme meddő marad, miként hatalmi uralma is meddő volt.

A lefolyt változásokból — írja a külföldi sajtó egy előkelő organuma — némi veszélyt jósolnak a köztársaságra, veszélyt a polgári hatalom szupremáciájára. Talán tulságos fekete színben is látnak mindent. Kétségtelen azonban, hogyha a közéletben nyugalom nem áll be, úgy az mindinkább érvényre is jut. A hadsereg mindinkább mértékadó tényezővé növi ki magát, ha Franciaországban az eddigi uton tovább mennek, már csak azon okból is, mert jelenleg ő az egyedüli, mely biztosan meg tud állani.

Értesüléseink a franciaországi változásokról a következők:

Páris, október 27. A mai reggeli lapok *Ribot*-t és *Dupuy*-t emlegetik leendő miniszterelnökkül. (Magy. Táv. Ir.)

Miniszterelnök kerestetik.

Páris, október 27. *Faure* elnök küldöttséget küldöttségek után fogad, kikkel a kabinetalakítással megbízandó miniszterelnök felől tanácskozik. *Dupuy* és *Ribot* vannak rendszerint a tervben, de mellettük ott van még *Freycinet*.

Páris, október 27. Az összes parlamenti klubok viharos gyűlést tartottak. Az új miniszteriumról még semmi pozitív hír nincsen, valószínűnek látszik azonban, hogy *Ribot* lesz a kormány alakítással megbízva.

Anglia és Franciaország.

Páris, október 27. Az »Evenement« tudósítója beszélgetett *Kitchener* basával, aki nagyon válságosnak mondta a helyzetet, de azt a meggyőződését fejezte ki,

hogy Franciaország és Anglia diplomáciai uton megegyezésre jutnak a Fasoda-ügyre nézve. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, okt. 27. Az »Eclair«-nak azt jelentik Londonból, hogy *Salisbury* miniszterelnök és *Courcel* francia nagykövet egyetértésre jutottak a Fasoda-ügy rendezésére nézve. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Konstantinápoly, október 27. Azzal a híreszteléssel szemben, hogy *Vilmos* császár *Kapp* építőtanácsossal beszélgetett s hogy e beszélgetés során a Dreyfus-ügy is szóba került, illetékes helyen kijelentik, hogy a császár nem nyilatkozott Dreyfus bűnösségéről. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 27. Jean Bers, akit Guyanába küldtek, hogy Dreyfus felől tudakozódjék, a »Matin«-ban leírja guyanai útját. Jelentéséből kitűnik, hogy Dreyfus, akinek állítólag már van tudomása a póre revíziója érdekében megindult mozgalomról, egészséges. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, okt. 27. (Saját tud. távirata.) A semmitűzők ma kezdte meg ülését a Dreyfus ügy fölött. Az igazságügyi palota körül rendőrök ugratják szét a csoportosulásokat s egyszer-egyszer apróbb csempetések is fejlődnek ki. A Dreyfus ügy előadója *Bard* beszédében előadta a semmitűzők előtt a Dreyfus ügy egész tényálladékát s ennek kapcsán kijelentette, hogy Dreyfus bűnössége mellett semmi bizonyíték nincs, azért a revízió mulhatatlanul elrendelendő.

Bard különösen utal azon körülményre, hogy Henry volt a legerősebb Dreyfus elleni bizonyító, pedig az ő bizonyítékainak erejét meglehetősen kétségessé teszik hamisításai. Du Paty de Clam állításai merőben ellent mondók. Egyetlen bizonyíték a borderó, de ez is kétséges.

A tárgyalás alatt a törvényszéki terem zsufolva volt. Az érdekeltek közül jelen voltak: *Dreifusné*, *Demange* volt védő és *Labori*.

Miniszter három óráig.

Nem minden komikum nélküli az a rövid miniszterség, mely a kamara ülésének megszakitása alatt jött létre. Az eddigi belügyminiszteri államtitkár *Fallé* ugyanis 5 óra 50 perctől 8 óra 50 perzig a belügyek minisztere volt és *Brisson* éppen ilyen hosszú ideig volt hivatalában, vagyis a felfüggesztett és a 3 órával később megnyitott ülés közötti időben.

Pató Páloskodás.

— A főkapitány jelentése. —

Nagyváradon az elmúlt hónapban pusztított járványos betegségek miatt a közegészségügyi bizottság hosszasan tárgyalt s bár nem mondta ki a járványt, szükségét látta a köztisztaság szempontjából, hogy az utcák, terek, folyókák rendeztessenek, azokra több gondot fordítsanak.

Azóta a vörheny szünőfélben van, de a másik veszélyes baj, a *tifusz*, ma is csak olyan mérvben grassál Nagyváradon, mint a közegészségügyi bizottság ülése előtt.

Ezenkívül Bécsben a pestis okoz rémületet. Jóllehet, hogy ettől még nekünk nincs mit tartani; de a fővároson kívül más városok is már némi intézkedéseket tettek. Így Temesvárott a hatóság intézkedett, miszerint a Bécs felől, vagy Bécsből jövő utasokat figyelemmel kísérik

és a városban a köztisztaság tekintetében a legmesszebb menő intézkedéseket tegyék meg.

Minderről a nagy óvatosságról Nagyváradon szó sincs, pedig, eltekintve a pestistől, a köztisztasági intézkedések szigorú végrehajtása nagyon is ráférne városunkra.

A Fő-utcára és a Szent László-térre egy ízben azt mondta b. e. *Baross* Gábor miniszter, hogy meglepően tiszta. Hogy nem mutatták be a vas miniszternek a mellék utcákat, a külvárost, a Porondot, szóval a pocsolyákkal és szeméttel borított utcákat, akkor is mondott volna valamit, de ez nem lett volna ránk hizelgő. Mert mi türes, tagadás, mi úgy vagyunk, mint a rossz gazdasszony, akinek a vizit szobája csillog a tisztaságtól, de a lakás többi részében annál több a szenny, a piszok.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester kérte annak idején a közegészségügyi bizottságot, miszerint az utcai folyókák rendezésére, tisztántartására tekintetéből öt hívják fel az intézkedések elrendelésére. Ugy is lett. És mit látnunk, lett-e fogantatja csak legkevésbé is annak, a mit különösen hangsúlyozott a közegészségügyi szakbizottság?

A kérdésre különben megfelel a rendőrkapitány jelentése, a melyet beterjeszt a polgármesterhez.

Ifj. *Rimler* Károly rendőrkapitány rendeletéből a kerületi biztosok sorbajárják a házakat, hogy az udvarok rendben vannak-e s a köztisztasági intézkedések foganatosítottak.

Nagyon sok háznál ijesztő állapotokat találtak. Ilyen helyeken valóságos melegágya van a járványos betegségeknek.

Eddig több mint 100 háztulajdonos iránt megindították a köztisztaság elleni kihágásért az eljárást.

A kapitányi hivatal hirdetményben, illetve felhívásban, figyelmezteti a közönséget a köztisztasági és közegészségügyi intézkedések szigorú betartására.

Igaz, hogy ezekből a nyomtatványokból tegnapig egy darabot sem látnunk, de lehet, miszerint még most nyomtatják.

A rendezett utcákat sűrűn seprik, s a főbb mellék utcákra is rá kerül a sor hetenként egyszer-kétszer. Nagy bajnak jelzi ám a főkapitány, hogy a szeméthordásra rendelt városi fogatokkal nem ő rendelkezik s így azok gazdasági dolgokkal vannak elfoglalva.

A bérkocsi állomásokat állandóan takarítják s ellenőrzik.

Különösen kiemeli a jelentés, hogy az utcai folyókák a külsőbb utcákban valóságos mocsarak, a bűzhödött víz összegyülemlik azokban, mert a háztulajdonosok hiába takarítják, nincs a viznek lefolyása.

A város tehát még meg sem kezdte a folyókák rendbehozását. A míg pedig ez rendezve nem lesz, minden más intézkedésnek csak részben lehet sikere.

Igen elhanyagolt e tekintetben a Rét egy része, a Porond, Kis-Kut- és Kálvária-utcák, V.-Velence és a Külváros nagyrésze.

Vajjon lesz-e valami haszna a főkapitány jelentésének, vagy marad minden a régiben, a míg valami járvány beköszönt, s akkor lesz módunkban gyönyörködni a hatóság — kapkodásában.

Pestis Bécsben.

Az a rémület, amit Bécs a pestis megjelenésének első napjaiban érzett, lassanként megszűnik, amint a baj mérvének valódi megismerésének tulajdoníthatunk

egyedül. A betegek állapota a tegnapihoz hasonló, újabb megbetegedés nem fordult elő.

Értesüléseink a következők:

Bécs, október 27. (Saját tud. táv.)
Pecha ápolónő állapota változatlan. Láza ugyan alább hagyott, de állapota most is reménytelen. A beteg eszméletén van. *Hochegger* ápolónő, akinek középfül gyulladás van, meglehetősen frissnek érzi magát. Hőmérséklete kedvező. Reggel kissé hányt. Köhögött kissé, de nem köpött. A többiek jól érzik magukat. *Pecha* két ápolónőjét felváltották, az egyiket azért, mert a szakadatlan, fárasztó szolgálat kimerítette, a másikat azért, mert a kezén lehorzsolódott a bőr, ami a fertőzés veszedelmét növelhette volna. Különben mind a kettő jól érzi magát. (Magy. Táv. Ir.)

Utolsó levél.

Bécs, október 27. (Saj. tud. táv.)
Amidőn dr. Müller állapotának reménytelenségét érezte, bucsuzóul egy levelet intézett családjához, melyet ápolónőjének diktált. Ezt a levelet tegnap előtt este adta át egy szolga az elhunyt testvéreinek. A levél a következőleg hangzik:

Bécs, október 21. 1898.

Kedves szüleim! Testvéreim és nővérem!

Semmi kétség nincs, *hogy pestisbe estem* és tudom, hogy *néhány nap múlva* a halál elragad. Azért én töletek, kedvesszüleim bucsut veszek, mert én többet nem látalak titeket. Bocsásatok meg, ha valami bánatot okoztam nektek, éljtek jól és legyetek nyugodtan, mert én *nyugodtan és fájdalom nélkül halok meg*. A végrendeletem, melyet még Bombay-ba való elutazásom előtt írtam, még érvényes. Nekem semmi panaszom sincs, reményem, hogy fájdalom nélkül fogok meghalni.

Kezeiteket csókolva

a ti szerető fiatok és testvéretek

Hermann.

A levél másik oldalán néhány magánrendelkezés van a hagyatéokra vonatkozólag s azután így folytatja:

Kedves szüleim!

Mágyán fognak elégetni, hogy senkit ne inficiáljak. A hamvaimat összegyűjteni, még egyszer deszinficiálni és Döblingbe a nagyanyám mellett eltemetni!

Október, 21/22. 1898.

Jótekonyságért a bíróság előtt.

Debreczen, okt. 27.

A debreczeni katolikus nemes szívű plébános dr. *Wolafka* Nándor valósággal szegénye az ő ismert jótekonyságának. Fényes jövedelme törpe minoritássá olvad a szegények és elhagyottak segélyezése, ugyszintén kulturális célokra hozott áldozatkészsége miatt.

Ád, mig neki van, szívesen, mert azt hinné az ember a jótekonyság csak boldogságot és elégedettséget ad a szívének és ezért a lelki boldogságért érdemes az embernek mindenét odaadni.

Pedig nem így van! Sokat szenvedett zaklatott órákat, tegnap meg pláne a bíróság elé került a jótekonysága miatt. Az eset okulásra is nagyon érdekes. Ugy történt, hogy B. F. ref. vallású becsületes iparos embert nyolcz forint házbérért megszorították. A jószívű főpaphoz fordult, akiben nem is csalódott. Azzal bocsátotta el, hogy csak küldje el a pénzért háziurát, kifizeti neki.

Orenstein Dánielnében — mert ennek tartozott a jó ember a házbérrel — mihelyt a püspökkel állott elő lakója, nyomban felébredt az üzleti szellem. Sietett a megígért pénzt és

a nyolcz forint házbért, mig a plébániáig ért, ötven forintra stajgerolta. Persze ezzel meglepte a püspököt, aki azt mondta neki:

— Megígértem a lakójának, hogy kifizetem a házbérért. Szavamat tartom, bár ő csak nyolcz frtot említett s maga ötvenet kér. Egyelőre itt van husz frt. Beszélék a lakójával s megkapja a harminczat is.

Másnap az iparos ember lép be a püspökhöz.

Méltóságos uram jót tett velem, nem nézhetem el, hogy ráadásul becsapják. Én csak nyolcz forinttal tartozom a háziasszonynak.

A dolog kezdett érdekes lenni, mert nemsokára újra jött a házikisasszony és harmincz forintos követeléseért erősen kardoskodott. Nem vett az figyelembe emmit, de a jó szívű püspök, akit a zakatolás már bosszantani kezdett, megtagadta az igaztalan követelést.

Orensteinné ebbe nem nyugodott bele. A bírósághoz fordult és beperelte a püspököt. Ugy lehet arra számított, hogy nem megy el a bíró elé az olyan nagy ur, hogy 30 forintért kellemtlenkedjék, de bizony erősen csalódott. Megjelent a tárgyaláson dr. *Wolafka* Nándor is és a követelőző Orensteinnének szemébe mondták a szegény iparos és felesége, hogy nincs joga a követeléshez, már is többet kapott 12 forinttal.

A bíróság a felperest követelésével elutasította.

— Adjon bélyeget a jegyzőkönyvre — szólt az ítélet kihirdetése után a bíró.

— Milyent kérem.

— Egy forint 40 krost.

— Jaj kérem nincs nekem se égen se földön annyi pénzem.

Dr. *Wolafka* Nándor, a jótekonyságáért bíró elé vitt főpapot ott se tagadta meg nemes szíve. Kivett 10 forintot s oda nyújtotta a siránkozó asszonynak.

— Vegyen rajta bélyeget!

Megunták az életüket.

— Két öngyilkosság egy napon. —

Két ember próbálta meg tegnap eldobni az életet.

Mind a kettőnek sikerült.

Az egyik felakasztotta magát. Meghalt mire észre vették.

A másik a fejébe golyót röpített, s a következő pillanatban holtan bukott a földre.

Hogy a végzetes tette mi indította őket, azt tudni nem lehet, csak gyanítani, mert írást egyik sem hagyott hátra.

Ugy látszik, hogy az egyik a pálinka áldozata, mig a másik egy megdondolatlan pillanatban dobta el magától az életet.

A második nem akart egyedül halni, magával akart vinni a sirba egy fiatal leányt, a kihez pedig, mint mondják, semmi köze sem volt.

Ugy látszik, nem a szerelem játszott itt közre, hanem csak a vak szenvedély.

A hevülékeny ember áldozatot keresett, a kit magával akart vinni a sirba, s erre egy leányt szemelt ki.

Ezen terve azonban nem sikerült, mert a leányt csak horzsolta a golyó s így megmenekült a haláltól.

Az öngyilkosságokról a következőket közli tudósítónk:

A pálinka áldozata.

Várad-Velenczének egyik legvagyonosabb polgára dobta el tegnap hajnalban magától az életet. *Papp* Péternek hívták.

Papp Péter már tul volt azon a koron, amelyben az öngyilkosok nagy része van; amikor a fiatal, hevülékeny ember egy önfeladott pillanatban, amikor kissé sötétebben látja magát előtt a világot, vagy amikor egy szerelmi csalódás után fegyverrel válik meg az élettől.

Az öngyilkos meglelt kora ember volt,

nemrégén töltötte be negyvenharmadik életévét.

Ő a pálinka ivásnak az áldozata.

A boldogtalan embernek egyedüli hibája az volt, hogy nagyon szerette a szeszes italokat, amik neki nagyon hamar megártottak.

A családjának ezzel nagyon sok bajt okozott, akik — amikor *Papp* ittas volt, sok bántalomnak voltak kitéve s e miatt a családban sok összeütközés is volt.

A boldogtalan ember, ugy látszik, érezte hibáját, mindent elkövetett, hogy e szenvedélyéről leszokjék, azonban hiába, mert ha néha néhány nnpig nem ivott szeszes italt: beteg lett s ismét csak megkóstolta.

Mikor *Papp* látta, hogy szenvedélyéről leszokni nem tud, az öngyilkosságra határozta el magát.

Két izben kísérelte meg felakasztani magát, mindakétszer észrevették s még idejekorán levágták.

Szerda délutánt *Papp* ismét a korcsmában töltötte, nem is ment haza este sem, egész éjszaka ivott.

Hajnalban, három óra körül ment haza *Papp* ittasan s ekkor a feleségével ismét egy kisebb összeszólalkozása volt.

Papp a szóváltás után kiment a szobából. A felesége azt hitte, hogy visszament a korcsmába s ezért egész nyugodtan voltak.

Reggel öt óra után a fia János és a kocsis *Fancsa* Péter, amikor kimentek az istállóba a lovakat etetni, ott találták *Papp* Pétert az istálló gerendáján — meghalva.

A boldogtalan ember nem ment vissza a korcsmába, hanem kiment az istállóba s ott felakasztotta magát.

A fia és a kocsis azonnal levágták *Pappot* s éleszeni kezdték, azonban minden fáradság hiábavaló volt, *Papp* már akkor halott volt.

Gyorsan orvosért szaladtak, aki nemsokára meg is érkezett, azonban ez csak a beállott halált konstatálhatta.

A rendőrség is megjelent nemsokára a helyszínén s ott megvizsgálta a helyet, kihallgatta a tanukat, amikből aztán kétségtelenül megállapították az öngyilkosságot, ugy, hogy a hullát fel sem boncolják.

Pappnak a temetése ma lesz.

A másik öngyilkosság este történt.

A városban mint futó tűz terjedt el, hogy egy fiatal ember meggyilkolt egy leányt s azután magát lötte agyon. A hír szerint mind a két ember azonnal meghalt.

A hír nem bizonyult valósnak.

Az eset ez: egy fiatal hetes *Kiss* Imre hosszabb ideig szolgált *Király* Györgynél mint hetes.

A legény ugy látszik, nagyon meg volt elégedve a helyével, mert amikor a gazdája elküldte, nem igen akart elmenni s azután is gyakran el-elment volt gazdájához, hogy vegye vissza.

A gazdája, aki nem igen szerette, erre nem volt hajlandó s mindannyiszor tagadó feleletet adott neki.

Tegnap este ismét ott járt volt gazdájánál a legény.

Sokáig panaszkodott, hogy új helyén nincs megelégedve s kérte *Királyt*, hogy vegye vissza.

Mig a legény volt gazdájával beszélgetett, oda jött *Királynak* a fogadott leánya s az is biztatta a nevelő apját, hogy ne vegye vissza a legényt.

Királyt időközben elhívták s a legény egyedül maradt a leánynyal.

Alig távozott el *Király*, a legény revolvert rániott ki a kabátja alól s azt a leányra emelte s ezt mondta:

— Nem akarod, hogy az apád visszavegyen. Jól van, meghalok; te is velem jössz!

Ezen szavak után a legény elsütötte a revolvert.

A leány összeesett s a legény azt hitte, hogy célját elérte.

Pedig tévedett. A leány csak ijedtében esett össze; a golyó benne kárt nem tett, csak a karját horzsolta, jelentéktelen sebet ejtván rajta.

A legény mikor látta, hogy a leány összeesett, maga ellel fordította fegyverét, — a szájába lőtt.

Ez a lövés jól talált, a legény holtan bukkott a földre. A revolver golyó keresztül ment a koponyán s azonnali halált okozott.

A lövésre többen a tett színhelyére mentek. Eleinte azt hitték, hogy mindketten meghaltak, csak később látták, hogy a leány csak az ijedségtől ájult el.

A rendőrség részéről a helyszínen Sarkadi József rendőrbiztos jelent meg s a tény felvétele után a hullát beszállíttatta a közkórházba, a leányt pedig, miután sebesülése egészen jelentéktelen, a nevelő szülei lakásán hagyta.

Az öngyilkosnál semmi más sem volt, ami a tett okára némi világot deríthetne s így valószínű, hogy csak elkeseredésében a felett, hogy volt gazdája nem akarta őt visszafogadni, egy felhevült pillanatban követte el tettét, de nem akart egyedül halni, magával akarta vinni a leányt is.

De az sem lehetetlen, hogy szerelmes volt a leányba s elkeseredésében, hogy a leány még elakarja távolítani a háztól, adta a kezébe a gyilkos fegyvert.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Október 29. Nagyvárad város központi választmányának ülése.

November 2. Esküdtzéki tárgyalás.

November 5. A nagyvárad-i sakk-kör versenye.

November 6. Mese matiné a »Fekete Sas« nagytermében.

November 6. Lótenyésztés jutalmak kiosztása a biharmegyei gazd. egyesület által.

November 7. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

November 10. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

November 17. Városi közgyűlés.

November 20. A kath. kör gyászünnepélye.

November 25. A Nagyvárad sajtópöre.

* **Királyi audencia.** Ő Felsőge ma délelőtt általános kihallgatást adott, melyen fogadtattak: Széll Kálmán, Nikolics Feodor báró és Gromon Dezső titkos tanácsosok, Csáky György gróf, Pejachevich Tivadar gr., Antos János és Tabódy József kamarások, Csáky Jenő gr., Csáky László gr., Kállay Albert és Toroczky Victor báró főispánok, Aliza József altábornagy, Bihar Ferenc és Thiele Frigyes vezérőrnagyok, Ströbl Adolf és Kúczera Victor ezredesek, Catty Norbert báró, Salmen Dániel, Spurny Ignác és Gemmingen Hermann báró alezredesek, Heidler-Egeregy Károly báró követ és meghatalmazott miniszter, Huszár Kálmán min. tanácsos, Mencsik Ferenc osztaály tanácsos, Püky Gyula a debreczeni kir. tábla elnöke, Csipkay Károly közigazgatási bírósági bír., Ciocán János egyetemi tanár, Geguss Gusztáv főügyész helyettes, Seyfried József törvényszéki elnök, barattai Dragono báró, Szabó Albert és Stuckheil Gyula pénzügyigazgatók, Gaál Ferenc zeneigazgató, Koós Soma a miskolczi kereskedelmi kamara alelnöke, Szokol Pál dr. bányatanácsos stb.

* **Városatyaválasztás Váralján.** A nagyvárad-i szabadelvűpárt választmánya tudvalevőleg kimondotta, hogy Várad-Váralján mind a hét kilépő városatyát újra jelölik, tehát a pártnak új jelöltje nincs. A polgárság egy része azonban más jelölteket akar. Legnagyobb pártja van dr. *Dési Géza* fiatal ügyvédnek. Egy 20 tagból álló küldöttség tegnap este felkereste *Ullmann Izidort*, ki tudvalevőleg Váralján vezeti a választást s kérték, hogy dr. *Dési Géza* jelölése és megválasztása érdekében érvényesítse befolyását.

* **Királyi elismerés gr. Fesztetich Taszilónak.** A király gróf *Fesztetich Tasziló* belső titkos tanácsosnak és főpohárnok-mesternek, a gazdasági szakoktatás és különösen a *keszthelyi gazdasági tanintézet* érdekében tanúsított *áldozatkészsége*ért elismerését nyilvánította.

* **Vidéki hírlapírók nyugdíj intézete.** A vidéki hírlapírók országos szövetsége most készülő megvalósítani programjának fontosabbik részét, a nyugdíj intézmény életbeléptetését. A nyugdíj szabályzat tervezete elkészült és azt most küldötte szét az összes tagoknak a szegedi központi intézőség, mely egyúttal nov. 20-ára rendkívüli közgyűlésre Budapestre hívta egybe a szövetség tagjait. A közgyűlés fogja egyúttal elhatározni, elfogadtassék e azon terv, hogy a szövetség vagyonával egy ezen célra felajánlott ingyenes telken házat építsen Szegeden.

* **Mese-matiné.** A »Mese-Világ« matinéjára, melyet *november hó 6-án* délután a Fekete Sas nagytermében tartanak meg, a műsor a következő lesz: Prolog. Irta: *Gara Ákos*. Szavalja: *Krasznai Elza* kisasszony. Vers. Irta és felolvassa: *Sas Ede*. Mese. Irta és felolvassa: *Marion Manó*. *Perényi* Margit kisasszony énekel. Mese. Irta és felolvassa: *Szalmáry Zoltán*. Felolvasás. Tartja: *Ralassa Jenő*. Hegedű játék. Előadja: *Giraud Vilma* kisasszony. Mese. Irta: *Mari néni* (Krasznainé F. Mari), felolvassa *Gara Ákos*. Versek. Irta és felolvassa: *Gara Ákos*.

* **Köszönet egy nagyvárad-i szeszgyárnak.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a »*Léderer és Kálmán féle nagyvárad-i szeszgyár és szesz finomító részvénytársaság*«-nak, a gyártelep 40 éves fennállása alkalmából a felsőkereskedelmi iskolát végzett tanulók javára 2000 korona tőkével tett alapítványáért köszönetét és elismerését fejezte ki.

* **Gyógyszerek szállítása.** A belügyminiszter leiratot intézett Nagyvárad város polgármesteréhez, melyben felhívja, hogy szólítsa föl a nagyvárad-i gyógyszerészeket, adjanak be együttes ajánlatot a belügyminiszterium egészségügyi osztályához az országos betegápolási alap számára szállítandó gyógyszerekre. Ebben nyilatkoztassák ki, hogy minő százalék leengedéssel hajlandók félvevénként vagy évenként újabb megállapítandó skála alapján gyógyszereket szállítani.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. *Huszár Dezső* budapesti lakos ügyvédjelöltet és *Kiss Gyula* váci kir. járásbírói joggyakornokot a tenkei kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

* **A »Nagyvárad« sajtópere elmarad.** A múlt év őszén a »Nagyvárad« napilapban két cikk jelent meg, amelyek tenorja erősen bírálta a pénzügyigazgatónak eljárását az adóbehajtások körül. A sértő cikkekért a miniszter leirata folytán a kir. ügyészség *Láng József* volt főszerkesztő és *Fehér Dezső* akkori szerkesztő ellen sajtópert indított s az ki is lett tűzve az elmúlt október 16-ra, de közbejött akadályok miatt a tárgyalást elnapolták. Mint értesülünk, a sajtóper teljesen elmarad. *Fehér Dezső* szerkesztő a »N. N.«-ban egy hosszabb nyílt levelet intézett *Papp Miklós*

kir. pénzügyigazgatóhoz, a melyben kijelenti, hogy az inkriminált cikkek megírásánál nem vezette gyűlölet, csupán a polgárság vélt érdeke s annak megírását sajnálja; kész bármilyen nyilatkozatot lapjában közzétenni Ezen nyilatkozat folytán a sajtópert visszavonják.

* **Séta-hangverseny.** Házi ezredünk kitűnő zenekara ismételtelen megkezdte a tavaly is oly szépen sikerült séta-hangversenyeit a Fekete Sas nagytermében. A jó zenében szórakozást találó közönség öröme már vasárnap délután megkezdődnek ezek az élvezetes hangversenyek. A vasárnapi műsort a következőkben adjuk:

1. Nyitány a Cár és Ács című operához, Lotzing A.-tól.

2. Követségen: keringő, Vörös Miskától.

3. Ábránd: A Bajazzók című operából, Leoncavallo R.-tól.

4. Bermámor: Intermezzo vonós hangszereken. Tautenhayn K.-tól.

5. Előjáték: a Kunihild című opera 3-ik felvonásához, Kistler C.-tól.

6. Magyar dalok: egyveleg, Friedrich A.-tól.

7. Lothringi induló: — Ganne L.-tól.

* **Megszorított felmentések.** A belügyminiszter leiratot intézett Nagyvárad város és Biharmegye hatóságához, a melyben hivatkozva a honvédelmi miniszterre, azon tapasztalatának ad kifejezést, hogy nagy számban fordul elő olyan eset, miszerint a honvéd legénységhez tartozó alkalmazottakat felmenteni kéri a gyakorlatok alól, mert szabadságon levő tisztviselőket kell helyettesíteniük. A miniszter figyelmezteti a hatóságokat, hogy a helyettesítésekről idejekorán gondoskodjanak, mert a fentebb említett kérelmek a jövőben csak a legritkább esetekben vétetnek figyelembe.

* **Vadászat Vaskóhn.** Előkelő vadásztársaság kereste fel a vaskohi erdőrengetegeket, a hol a nagyvárad-i l. sz. püspöknek van pompás vadászterülete. A vadászon résztvettek: *Schlauch* Nándor urad. jószágkormányzó, mint házigazda, továbbá *Beöthy* László főispán, *Osterlamm* Ármin kir. erdőfelügyelő, *Beöthy* Algernon orsz. képviselő, dr. *Miskolczy* Ferencz főszolgabíró, *Ferencsik* Ödön központi erdőész. *Hoffmann* Henrik gazd. intéző és *Györy* Géza vaskohi főerdész. Az érdekes, pompás vadászat négy napig tartott. Terítékre került 18 szalonka és sok nyul. Az előkelő társaság a vadászatok közben és végül pompás lakomára volt hivatalos a vaskohi erdőszlakban.

* **A nyári hadgyakorlatok ellen.** Nemzetgazdasági szempontból felette káros, hogy évenként a hadsereg kötelékébe tartozó ifjakat, tehát a legjobb munka erőt elvonták a mezei munkától a hadgyakorlatokra s ez által lehetlenné teszik számukra, miszerint megélhetésüket biztosíthassák. Csanád vármegye e tárgyban feliratot intézett a képviselőházhoz s kéri, hogy a baj és visszás állapot még a jövő aratásig orvosoltassék. Csanádmegye ezen feliratának pártolására kéri fel Biharmegye törvényhatóságát.

* **Pestvármegye virilistái.** Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye legtöbb adót fizetőinek a névsora most van a vármegyeházán szemlére kitéve. A névjegyzékben első helyen áll *Császka* György kalocsai érsek, aki 45,271 frt 31 krt fizet, amely összeg azonban a főpap tudori oklevelénél fogva, de az állására való tekintettel is, kétszeresen van számítva, vagyis 90,542 frt 62 krral. Utánna *Fülöp*, kóburgi herceg következők 29,084 frt 53 kr. adóval. Utánuk van fölvéve: *Vigyázó* Sándor gróf 21,755 frt 56 krral; *Prónay* Dezső báró 21,614 frt 64 krral [(jogtudori oklevél alapján kétszeresen van számítva); *Schusztter* Konstantin püspök 21,253 frt 73 krral (kétszeresen számítva); *Schlossberger* Zsigmond báró 16,833 frt 80 krral; *Blaskovics* Ernő 14,195 frt 95 krral; *György* Illés 13,496 frt 51 krral; *Károlyi* Sándor gróf 12,487 frt 52 krral; *Teleky* József gróf 10,534 frt 92 krral (kétszeresen számítva); *Vigyázó* Ferencz gróf 8518 frt 24 krral (kétszeresen számítva); *Orczy* Andor báró 7957 frt 87 krral; *Harkányi* Frigyes 7744 frt 24 krral; *Földváry* Elemér 7506 frt 66 krral (kétszeresen számítva); *Lóbi* Imre 7322

frt 86 krral (kétszeresen számítva); *Madas* Károly 6702 frt 05 kr (kétszeresen számítva); *Szapáry* István gróf 5780 frttal; *Beniczky* Ferencz főispán 5570 frt 95 krral. A névjegyzékben *Luppa* Péter orsz. képviselő a 49-ik helyen szerepel 2462 frt 83 kr. adóval; *Gulner* Gyula a 70-ik helyen 1818 frttal (kétszeresen számítva); *Korányi* Frigyes dr. a 77-ik helyen 1574 frt 78 krral (kétszeresen számítva); *Wekerle* Sándor a 81-ik helyen 1501 frt 64 krral (kétszeresen számítva); *Rakovszky* István a legfőbb számvevőszéki elnök a 92-ik helyen 1405 frt 12 krral; *Roetzer* Ferencz a 102-ik helyen 1298 frttal, Kolosvári *Kiss* István orsz. képviselő a 195-ik helyen 912 frt 90 krral. A névjegyzék legutolsó tagja *Tusák* Marcell, ki 622 25 kr adóval van főlvéve.

x **Glück Frigyes Pannónia szállodája** Budapesten kétségkívül a legelőkelőbb családi ház és kizárólag az intelligens közönség látogatja. Előnyös fekvése a város központján, a főközlekedési vonalokon és fényes berendezése folytán mindenkinek legjobban ajánlhatjuk.

A gondatlanság aldozatai.

— Szerencsétlenül járt gyermekek. —

Falu helyen, különösen téli időben, nem ritka dolog az, hogy egy-egy ártatlan kis gyermek a szülők gondatlansága, vagyis inkább a szülők elfoglaltsága miatt elpusztul.

Az ártatlan gyermekek nagy része, akik így pusztulnak el, a legborzasztóbb halállal mulnak ki, — megégnek.

A szülők rendszeren nem okai a szerencsétlenségnek, nekik dolgaik vannak, nem érnek rá, hogy folyton a gyermekekkel legyenek, arra pedig hogy a gyermek mellé valakit fogadjanak, nem telik.

Igy rendszeren a nagyobb gyermekekre bízzák a legkisebb gyermeküket, akire még magára is rá férne a felügyelet, nem hogy ő tudna felügyelni.

Csak így érthető meg azután az a sok baleset és szerencsétlenség, ami történik.

A szerencsétlenség azután ha napfényre jön s ha tudomást szerez róla a csendőrség, a törvényszék elé kerül s vád alá helyezik gondatlanságból okozott ember ölés vétségéért a gondatlan szülőket.

Tegnap két ilyen ügyet tárgyalt a törvényszék *Nagy* József elnöklete alatt.

A megégett gyermek.

Egy megégett gyermeknek, *Dencs* Sándornak a története volt az első, amivel a törvényszék foglalkozott.

Ott kezdődik a história, hogy *Dencs* János alsó dernai lakos egy reggel arra a borzasztó valóra ébredt, hogy egyetlen gyermekének az élete a feleségének az életébe került.

A szerencsétlen, egészen fiatal ember elvesztette feleségét, akit a rajongásig szeretett s helyette egy kis síró babát kapott.

Más férfi a helyébe megházasodott volna, *Dencs* ezt nem tette, mert mint mondja, nem tudta volna nézni, hogy egy más asszony az ő gyermekét verje.

Dencs maga akarta a gyermekét felnevelni. Maga ápolta a gyermeket, mert arra, hogy eselédet tartson pénze sem volt, hiszen a kis földcséke arra is alig elég, hogy ő meg éljen belőle.

Majdnem két esztendeig jól ment minden. A szerető apa teljesen betöltötte az anyai tisztet is.

A múlt télen azonban bekövetkezett a szerencsétlenség.

Az apának el kellett menni hazulról.

Mielőtt elment, a gyermeket betette párnák közzé, s hogy meg ne fázzon, a tüzhely mellé tette, s azután nyugodtan eltávozott.

Nem sokáig volt távol, talán egy fél óráig sem, azonban ez az idő elég volt arra, hogy a szerencsétlenség megtörténjék.

Az apa mikor megérkezett, a fiát a földön fekvő s *égve* találta.

A ruháskája égett, azaz már akkor alvó félben volt, mert már elégett. A ruha égése következtében a gyermek is megégett, úgy hogy az apa élő gyermeke helyett már csak egy *megszenesedett* alakatlan hullát talált.

A szerencsétlenség után nemsokára megjelentek a rend emberei, felvették a jegyzőkönyvet s azóta az ügy haladt a maga útján.

Tegnap volt a végtárgyalás a törvényszéken. Az apa, aki még most sem tud beletörődni a veszteségbe, könyvek közt tette vallomását.

Nem tagad semmit, de mit is tagadna, hiszen az, amit itt büntetésül kap, az nem büntetés ahoz, amit átélt már; a belső szenvedése tudja, hogy ugyis sokkal nagyobb, mint az, amit földi bírái rászabhatnak.

Az elnök meghatott hangon, egészen halalkan mondja:

— *Dencs* magát a törvényszék három napi fogházra ítélte, megnyugszik-e benne vagy apellál?

A kérdésre rövid a felelet:

— Megnyugszom.

S a boldogtalan apát, aki elvesztette egyetlen gyermekét, pár percz mulva fegyveres őrkísérte a fogház felé . . .

Megrepedt a koponyája.

Dencs után *Nyikorucz* János és a felesége ültek a vádlottak padjára.

Az ő bűnök is hasonló, meghalt egy kis *nyolcz* esztendő s süket-néma gyermekük *Virág* szüleinek gondatlansága folytán.

A történet ez: *Nyikoruczéknak* van egy *nyolcz* esztendő s siket-néma gyermekük, aki, mivel más munkára képtelen, a kisebb testvéreit szokta gondozni. Erre egészen be is vált s nagyon ügyesen tudta testvérét gondozni.

Az elmúlt tavaszon egy este, sem az apa, sem az anya nem voltak a szobában s a kis siket-néma leány egyedül ügyelt fel kis *Virág* testvéreire.

A kis gyermek nyugodtan aludt a magasra felrakott ágy tetején.

A néma gyermek, a pesztra, egyszer, amikor testvére mozgolódnai kezdett, felakart mászni az ágy tetejére, hogy megnézzze, hogy mi a baja testvéreinek.

A kis leány sokáig próbált felmászni a magas ágyra, nehezen ment, mindig visszaesett, mielőtt még célját elérte volna.

Végre azután sikerült.

A gyermek felmászott az ágyra, megigazitotta testvére nyughelyét s aztán le ment.

Ekkor történt a szerencsétlenség.

A néma gyermek megcsuszott, mikor le akart menni, s ijedtében, hogy magát fent tartsa, megkapta az ágytakarót, amit azután magával lerántott a földre.

A terítővel együtt leesett a kis testvére is és pedig szerencsétlenségére a fejére.

A piczi kis koponya, az ütés következtében megrepedt, s beállott az, amit az rideg orvosi könyv »agy véredény repedésnek« nevez, s aminek következtében elvérzés állott be. A kis gyermek pár órai kínos szenvedés után meghalt.

Ez az ügy is a törvényszék elé került.

A szülők mentségükre azt hozzák fel, hogy a siket-néma gyermek ápolta többi gyermekeit is és soha nem volt semmi baj sem.

Mint mondták, ők nem okai a szerencsét-

lenségnek, mert mindent elkövettek, hogy baj ne lehessen.

A törvényszék tanácskozása nem sokáig tartott, s a törvényszék a vádlottakat az elnök emelt vád alól *felmentette*, mert nem látta bebizonyítottak — a gondatlanságot.

A törvényszéknek mind a két ítélete jogerős.

EGYESÜLETEK.

A Nemzeti Szövetség jövő működése. A »Nagyvárad Nemzeti Szövetség« elnöksége a jövőben nagyobb munkásságot akar kifejteni. Az igazgató választmány tagjai közül dr. Márkus Lászlót, dr. Berkovits Ferenczet, dr. Dési Gezát, dr. Sarkadi Lajost, Hlatky Endrét, dr. Nagy Ernőt és dr. Thury Kálmánt október 31-én delután 5 órára értekezletre hivta össze id. Gyalokay Lajos. Az értekezlet célja: az egyesület jövőben kifejtendő működésének megállapítása.

Kulcsár és béres.

— Hogyan támad a szocializmus. —

Szegény elcsavart eszű, reménytelen jövőjű munkásnép filléreinek tengődő zuglapok hasábjain jelennek meg olyas érzékeny történetek, amilyenek *Schwarcz* Márton czirkó-pusztai bérlő tanyája volt a napokban tanuja. Egy érzékeny szocialista novella, melyben természetesen a szegény munkás szenved mindig *igazságtalanul*, csak annyiban különbözhetik az alábbi történettől, hogy az konkrét neveket nem emlit, mondjuk, hogy a phantasia sebes röptű szárnyain jár s hogy az az elkeseredett hang vonul rajta végig, melyből a jelen állapotok negatívja tűnik ki minduntalan.

Ime az az új novella tárgy: *Schwarcz* Márton czirkó-pusztai bérlő tanyáján béreskedett *L. Kiss* János csökmői lakos, aki bizony már jócskán megette kenyérének javát. Olyan roszakatag ember volt, aki már nem bírta a nehéz dolgot, de nem is biznak már az ilyen törődött emberre csupa emberszeretetből nehéz dolgot.

Grünwald Zsigmond kulcsár *Schwarcz* Mártonnál azonban nem gondolkozik ilyen embersegesen, mutatja az a körülmény, hogy az öreg *L. Kiss* Jánossal tengerivel telt zsákot hordatott a góré tetejére. Ez a tengeri hordás pedig abból állott, hogy az öreg *L. Kiss* Jánosnak fel kellett a tengeriszákkal kapaszkodni egy szál létrán a góré tetejére s innen a sikos, avatag kóré tetőn fellépkedve a góré tetőn levő nyíláson át a góréba önteni a zsák tengerit.

Grünwald Zsigmond kulcsár nem hajlott az öreg könyörgésére, hogy szabad legyen neki a góré ajtaján behordani a zsákokat s így történt aztán, hogy amikor már negyedszer kapaszkodott fel az öreg *L. Kiss* János, lába megcsuszott a száraz kóré tetőn és hanyatt-homlok zuhant le a 4 méter magasból. Pár percz mulva meghalt; eddig a novella-tárgy.

Tisztelt szocialista igazgatók, kik a nép érdekében még érzékeny novellát is irtok, ajánljuk e rövid történetből a következő alakok kiszínezését: *Schwarcz* Ferencz bérlő, aki kulcsárja sáfarkodásában tökéletesen megbizik; *Grünwald* Zsigmond az embertelen kulcsár alakja; öreg *L. Kiss* János, a törődött béres, s végre hátrahagyott felesége és több élő magzata.

Igazságszolgáltatás.

A legújabb sajtótárgyalás. Az aradi szocialista újságok gondoskodnak róla, hogy a nagyvárad esküdtszék ne fogyjon ki a sajtóperekéből, amint a szocialista újság megjelenik

hetenként, úgy minden hétre jut egy-egy sajtó tárgyalás. Már november hónap minden szerdájára ki van tűzve a tárgyalás. November hó 23-ára Török Géza aradi szocialista sajtópörét tüzték ki, aki az »Ujvilág«-ban tárta ki »nézeteit« s ezt a kir. ügyész osztály elleni izgatásnak minősítette.

IRODALOM.

Magyar Sion egyházirodalmi havi folyóirat október havi füzetét vettük a következő tartalommal: A pénzgazdaság tarthatatlansága dr. *Pelhotól*. Állami beavatkozás a papnevelésbe? *Magyar Themistortól*. Kath. legényegylet itthon — s a külföldön. *Erdősi Károlytól*.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: Gusztáv.

48

Erre a férj lassan felkelt — és a nagy téli hideg daczára — szót sem felelvé — kiment. A nő egy pillanatra le volt hülve.

Felült ágyában — figyelt. Semmi nesz; csak a saját szive dobogását hallotta. Nagyon kényelmetlenül érezte magát.

— Konstantin! — kiáltott. — Konstantin! mit csinálsz? Konstantin meghűtöd magad... jöjj be!

Előbb parancsolt, aztán figyelmeztetett, majd kért, végre könyörgött. Hasztalanul! Minden csend! Egy szó felelet sem hallatszott. A fiatal nőt kimondhatatlan aggodalom fogta el, sirni szeretett volna, a félelem; a mérge hiában készlette, nem folytak könnyei. Homloka tüzelt, szive jég hideg volt.

— Konstantin! — kiáltotta még egyszer — — és a következő pillanatban kiugrott ágyából az ajtóhoz ment. Lassan kinyitotta, kinézett. Sötét volt — — és csend! Oh Istenem! Hogy reszketett!

Reszkető kézzel gyújtott gyertyát. — Ah! Férje ott feküdt sápadtan, tágranyított szemekkel a divánon, csak pokrócczal takarta be magát.

A fiatal nő nem gondolt magára, hogy meztláb van, könnyedén, meghülhet — csak férjét féltette.

Szegény, milyen fehér!

Letérdelt férje elé, kezét kereste.

A férj meg sem mozdult, csak szemöldökét vont a haragosabban össze, a kezét meg jobban a takaró alá dugta,

Melnnia nem tudta, mérge legyen-e vagy nem — de mégis hibás voltának érzete — és hogy férjét féltette, erősebb volt haragjánál; látta, hogy szegény férjének mennyit kell szenvednie.

— Konstantin! bocsáss meg, megint megbántottalak.

A férfi szuró tekintettel mérte végig. Csak most vette észre, hogy neje milyen könnyedén van, kint esett a hó.

Gyorsan felugrott — szemei szikrástak — erősen lélekzett.

— Menj be, feküdj le! — kiáltott parancsolóan.

A nő ránézett, fejét rázta

— Bocsáss meg, Konstantin!

— Mondom, hogy menj feküdni! — kiáltott dühösen. Szerencsétlen, halálra akarod magad hűteni?

— Előbb bocsáss meg — szépen kérlek! — most már sirni kezdett.

A férj nem felelt, felugrott, megkapta a reszkető nőt, bevitte a hálóterembe

Az asszony olyan csendes lett, mint a kis egér, de azért férje fülébe mindig azt suogta: »bocsáss meg«, »bocsáss meg.«

A férj nyakára egy forró csepp esett. Letette nejét, nem engedte el.

— Előbb bocsáss meg Konstantin! — könyörgött.

És a bolond megbocsátott.

Ez után kis ideig béke volt közöttük.

XXI. FEJEZET.

Az van valahol a Szentirásban, hogy ha az ördögöt kiűzik valahonnan, az visszatérteben egész tucsat társat visz magával, hogy még jobban dolgozhasson mint az előtt. Mint mondtam — kis ideig béke uralkodott — azután a vihar újból kitört, Melania valami gunyos megjegyzést kockáztatott meg Wenzéné fölött.

Konstantin az igazságtalanul megtámadott nőt pártfogásában vette. Még mielőtt sejtene lehetett volna, kitört a vihar, nem is az, hanem orkán. Éppen az asztalnál ültek, szóról szóra, többről többre, a semmiből és semmiért borzasztó veszekedés lett.

Melania szikrázó szemekkel, a haragtól elvakult lélekkel, teljesen meglepődve magáról, felkapta villáját és férje arcába vágta. A vér persze csak úgy ömlött a férj arcából.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az erdélyi státus-gyűlés.

Kolozsvár, okt. 27. (Saját tud. táv.) Az erdélyi róm. kath. státus ma tartotta rendes gyűlését *Majláth* püspök elnöklete alatt. A gyűlés kezdetén az elnököl egyházfő meleg hangon emlékezik meg a tragikus véget ért Erzsébet királynéről és indítványozza, hogy az erdélyi róm. kath. státus részvétét tolmácsolja a királynak. Az indítványt a gyűlés elfogadja. A gyűlés további folyamán *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi püspök ismertette a közgyűlés előtt az ellene, személye és cselekvényei ellen intézett durva támadást a sajtó részéről. Élesen elítélte a *kereszténység szolgáit támadó sajtót, mely irtja az erkölcsöket* s rontja még a gyilkosokat is. Ebből élesen kiválik a katolikus sajtó, melynek fiatalsága daczára is igen nagy érdemei vannak. Felhívja az országot a katolikus sajtó támogatására.

Betegh Imre földbirtokos megbotránkozását fejezi ki a sajtó viselkedése fölött s bizalmat indítványoz a megbántott egyházfőnek.

A bizalmi indítványt a közgyűlés egyhangulag *elfogadja*.

Harcz a végkimerülésig.

Budapest, okt. 27. (Saját tud. táv.) A függetlenségi 48-as párt ma délután tartott pártgyűlésében elhatározta, hogy a megkezdett harcot folytatni fogják tovább.

A Reichsrath ülése.

Bécs, okt. 27. (Saját tudós. táv.) A reichsrath ma végbe ment tárgyalása a botránnyok tekintetében a *Wolf* napja volt. *Wolf* a felszólalás kérdésében össze tűz az elnökkel s midőn ez őt rendretusítja, szemtelennek nevezi. A zaj végre lecsillapult s a gyűlés vége nyugodtan ment végbe.

Dipáuli báró kihallgatáson.

Bécs, október 27. (Saját tud. táv.) Ottó főherceg tegnap délután kihallgatáson fogadta *Dipáuli* báró kereskedelmi minisztert.

Spanyol dolgok.

Madrid, október 27. A regens-királynő dekretumot irt alá, amelylyel *Chinchilla* helyett *Morin* tábornokot nevezik ki *Madrid* főkörmányzójává. (Magy. Táv. Ir.)

Valenzia, október 27. *Blasco Ibanez* képviselőt, aki új lapot indított, anélkül, hogy azt az előzetes cenzurának alávette volna, letartóztatták és bezárták.

Az érsekujvári takarékpénztár.

Érsekujvár, okt. 27. (Saját tud. táv.) Az érsekujvári takarékpénztár igazgatóságának tegnap délután megtartott értekezletén a budapesti szakemberek által felállított mérleget előterjesztették és elhatározták, hogy a takarékpénztárt minden eshetőséggel szemben abszolút biztos alapra fektessék, a mai napon tartandó rendkívüli közgyűlésnek azt fogják javasolni, hogy a 300.000 forintos részvénytökből husz százalék, vagyis hatvanezer frt irassék le és fektessék azt az eddig rendelkezésre álló százharmincznégyezer forint tartalékalappal együtt egy külön veszteségtartalékba, mely az esetleg beállható hiányok tekintetében elégnék találtott. A fennmaradó 240.000 frt tőkén kívül újabb 240.000 frt elsőbbségi részvény bocsátassék ki, mely összeg az eddigi bejelentések szerint biztosítva van.

A tatárjárás emléke.

Lemberg, október 27. Ma ünnepeleik meg 250-ik évfordulóját annak, hogy *Lemberg* *Chmielnicki* vezetése alatt megszabadult a tatárok ostromától. A róm. kath. székesegyházban tartott hálaadó istentiszteletben részt vett valamennyi egyesület és testület, amelyek a városháza előtt gyülekeztek zászlaikkal és egyéb jelvényeikkel és onnan díszmenetben vonultak a templomban. A zsinagógában is volt istentisztelet. (Magy. Táv. Ir.)

K i n a.

London, okt. 27. A »Times«-nek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Fokien tartomány alkirálya meghalt. Utódjául *Hszu-Jing-Hu-t* nevezték ki. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

— **A szüret eredménye.** A nagyváradi szőlőhegyen, habár lassan, évről-évre mind jobban terjed a szőlő kultúra. Jelenleg 614 hold van szőlővel beültetve s ennek egy jó része a folyó évben már termett is. Igen nagy mennyiségű szőlőt, több mint 36 ezer kilogrammot, mint gyümölcsöt adtak el a tulajdonosok s s ezenfelül jókora mennyiség, a mit az illetők saját szükségletükre eltettek. A szüret alkalmával 1458 hektoliter bort szűrték.

Állatorvosi ismétlő tanfolyam. A földmívelésügyi m. kir. miniszter Budapesten ez évben már 3 ismétlő tanfolyamot rendeztetett, a melyen a gyakorló állatorvosok a szaktudomány újabb vívmányait sajátíthatják el. A tanfolyamnak eddig igen sok hallgatója volt, s hogy minden állatorvos részt vehessen benne, az 1899. évi január 2-től 16-ig ismét rendeztet egy ismétlő tanfolyamot s erre nézve az értesítést Biharvármegyéhez is megküldte. A tanfolyamon résztvevők december 1-ig jelentkezhetnek.

Terjed a fillokszera. Biharvármegyének még eddig megkímélt szőlőterületeit is pusztítja a fillokszera. Nemrég Nagy-Harsány község szőlőiben konstatáltak, most ismét arról értesíti a földmívelési miniszter Biharvármegyét, hogy *Gáborján* község szőlőiben is fellépett a veszedelmes rovar. A miniszter intézkedett, hogy a szőlőterület zár alá vétessék. A szőlővesszők és karók, szőlőlevelek kivitele tilos. A veszedelméről értesítik a szomszéd községeket, hogy munkásokat a vészkes közszégből ne alkalmazza-

nak, nehogy azok ruháikkal és számszámaikkal a fillokszerát elhurezolják. A tilalmat áthágókat megbüntetik.

Gyula az országos hitelszövetkezetben. Gyula városa 10,000 koronával belépett az országos hitelszövetkezetbe. A megyében 100 részvénytől többet jegyeztek. Elöl jár jó példával a törvényhatóság, amely 44 részvényt jegyzett.

Reich Jenő s Társa
Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 27.

Buza márcziusra	9.61
Buza októberre	9.82
Uj tengeri	4.70
Tengeri augusztusra	—
Rozs őszre	8.22
Zab őszre	5.94

Értéktőzsde.

Budapest, október 27.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	351.40
Magyar hitel	379.25
Allamvasut	347.75
Salgótarjáni	608.—
Wagon-kölcson	259.50
Villamos vasut	224.—
Magyar leszámítoló	252.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	859.—
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	261.50
Magyar jelzalog	237.—

Bécs, október 27.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	350.35
Magyar hitel	379.70
Allamvasut	346.75
Birodalmi márka	58.92

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 27-én

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	97.00
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/100	119.—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcson	161.50
Tiszabályozási és szegedi sorsjegyek kölcson	137.75
Osztrák járdék papirban	100.75

Osztrák járdék ezüstben	100.60
Osztrák járdék aranyban	119.75
Osztrák korona járdék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bankrészvény	914.—
Magyar hitelbankrészvény	379.50
Osztrák hitelintézeti részvény	351.50
Páris vista	34.80
Német birodalmi márka	58.87
London vista	120.50
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.77

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pannonia-szálloda

Budapest, VIII., Kerepesi-ut 7. sz.

Ezennel bátorkodom **30 év óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő szállodámat** igen tisztelt vendégeim, barátaim és a nagyérdemű **utazó** közönség szives emlékezetébe idézni, mely a város **közepén**, közvetlen a **nemzeti színház** mellett, a **villamos vasut** mentén fekszik és mely az újabb kor igényeinek megfelelőleg a legnagyobb kényelemmel van berendezve, kizárólag **villanyos világitással, villanyos személyfelhúzóval, olvasó- és társalgó-termeivel és fürdőivel**, minden megkívánható kényelmet nyújt.

Egyidejűleg van szerencsém ezennel tudomásul hozni, hogy az ezideig bérbe adva volt szálloda-éttermi és kávéház vezetését **saját kezelem** alá vettem s azokat **személyesen** fogom vezetni, az összes helyiségeket a legdiszesebben és legszükszerűbben átalakítottam, ugy, hogy most már **lakodalmak, társas ebédek, vacsorák** és egyéb **ünnepek** megtartására kisebb és nagyobb legizlésebben berendezett és teljesen **elkülönített** helyiségek állanak rendelkezésre.

Valamint eddigelő főtörökvésem oda irányult, hogy igen tisztelt vendégeimet minden tekintetben tökéletesen kielégítem, ugy továbbra is mident el fogok követni, hogy bármely kívánságnak tölem lehetőleg eleget tehessek.

Fentiekből kifolyólag bátorkodom **helyiségeimet** becses figyelmébe ajánlani s minél **gyakoribb látogatását** kérve maradtam kiváló tisztelettel

Glück Frigyes

a Pannonia-szálloda tulajdonosa.

Alapított 1877.

Legrégibb **TEA és RUM** posta kiviteli üzlet

BIEBER ANTAL utódai

KOVÁCS és MEZEY

BUDAPEST.

VII. Kerepesi-ut **6.** a nemzeti színházzal szemben.

Nagykereskedési árak!

nagyobb háztartásoknak, vasutasoknak, esend-öröknek, fűszerkereskedőknek és kávésoknak.

Kívánatra árjegyzék!

CHINAI-OROSZKARAVÁNTEAK

1/2 kiló **2** frtól kezdve.

Czégünk különlegessége **BRASILIAI RUM** törvényes czimkével
1 pint = 1 1/10 liter **1.20**, 10 pal. **1.10**, 20 pal. **1.05**, 1 literes palaczk **— .90**, 10 pal. **— .85**, 20 pal. **— .80** kr.

Jamaica Rum 1 liter **1.40** krtól feljebb.

Fejedelmi Rum 1 liter 2 frt 80 kr.

Magyar cognac

1/1 pal. * **1.20**, ** **1.50**, *** **2.—**

Francia cognac

Martell *** 1/1 pal. **4.—** 1/2 pal. **2.—**

Francia cognac

Malignon *** 1/1 pal. **2.60** 1/2 pal. **1.30**

Kávé kilója 1.45, 1.78, 1.95

CACAO, CSOKOLÁDÉ, LIKÖRÖK,

törköly, szilviorium, teasütemény, rudvanillia sat.

FÜSZERCZIKKÉK

Dreher Antal kőbányai serfözde kizárólagos főraktára, évi kötéseknél legolcsóbb gyári árak,

Levél-czim:

KOVÁCS és MEZEY nagykereskedők

BUDAPESTEN.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05		
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20		
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47		
Bucsa >	—	—	—	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
grátka >	—	—	—	9 33	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17								
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38								
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13		
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01		
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48		
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.							
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta							
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22								
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22								
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	1 31	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-Vértés ind.	5 25	1 05		
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—		
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30		
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48		
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05		
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	N.-Léta- >	—	—	Sáránd >	6 40	2 29		
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13		
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Sáránd—Derecske.							
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske—Sáránd.							
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 04		
												Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	09 12		

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.